

SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN HATA VE HİLEYE BAKIŞI: İDARİ PARA CEZASI*

Dr. Öğr. Üyesi Güler Ferhan ÜNAL UYAR^a
Dr. Öğr. Üyesi Murat ERDOĞAN^b

Ampirik Araştırma
(Empirical Research)

*Muhasebe ve Vergi
Uygulamaları Dergisi*
Temmuz 2019; 12 (2): 197-214

ÖZ

Finansal tablo kullanıcılarının, işletme hakkında doğru kararlar alabilmeleri için, doğru ve dürüst hazırlanmış finansal tablolara ihtiyacı bulunmaktadır. Finansal tabloların hazırlanması sırasında gerçekleştirilen yanlışlıkların kasıtlı olup olmamasına göre “hata ve hile” ayrımı yapılmaktadır. Hata ve hile, büyüklüğü ve etkisi tartışılmamakla birlikte, ne sebeple gerçekleşmiş olursa olsun, işletmeye zarar vermekte ve karar alıcıları, alacakları kararlarda yanıltılmaktadır. Çalışmamızın amacı, hata ve hilelerin önüne geçmek amacıyla Sermaye Piyasası Kanunu’na (SPK) tabi olan halka açık şirketlere, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından verilen “idari para cezası” ve bu cezanın hangi tür şirketlere ve hangi nedenlerden dolayı verildiğinin analiz edilmesidir. Bu analiz gerçekleştirilirken, itibarlarına zarar vermemek amacıyla şirketlerin ve şirket yönetim kurulu üyelerinin isimleri verilmemiş ve yalnızca genel tespitler yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Hile, SPK, İdari Para Cezaları.

JEL Kodları: M42, M49.

APA Stili Kaynak Gösterimi:

Ünal Uyar, G. F., Erdoğan, M. (2019). Sermaye Piyasası Kurulu'nun Hata ve Hileye Bakışı: İdari Para Cezası. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*. 12 (2), 197-214.

* Makalenin gönderim tarihi: 13.03.2018; Kabul tarihi: 02.06.2018, iThenticate benzerlik oranı %19

^a Akdeniz Üniversitesi, İşletme Bölümü, guleruyar@akdeniz.edu.tr,
ORCID: 0000-0003-4394-934X.

^b Akdeniz Üniversitesi, İşletme Bölümü, muraterdogan@akdeniz.edu.tr,
ORCID: 0000-0002-4506-0731.

CAPITAL MARKETS BOARD'S VIEW OF FAULT AND FRAUD: ADMINISTRATIVE MONETARY PENALTY

ABSTRACT

Financial statement users need accurate and fairly prepared financial statements to make the right decisions about the business. There is a distinction between "fault and fraud", depending on whether the mistakes made during the preparation of the financial statements are intentional or not. Fault and fraud, along with size and impact cannot be argued, whatever the reason is, damage the business and decision makers are misled in their decisions. The purpose of our work is to analyze "administrative monetary penalty" to be given by the Capital Markets Board (CMB) to public companies subject to the Capital Markets Law (CML) in order to prevent fault and fraud and the reasons which companies and for what reasons. When this analysis is carried out, the names of the companies and the members of the company's board of directors have not been given in order not to damage their reputation and only general determinations have been made.

Keywords: Fraud, CMB, Administrative Monetary Penalties.

JEL Codes: M42, M49.

1. GİRİŞ

Bazı kaynaklarda "işletme ilgilileri", bazılarında ise "çıkar grupları" olarak ifade edilen "finansal tablo kullanıcıları", çıkarlarını korumak gereğiyle, ilgilendikleri işletmeler hakkında birtakım kararlar almak durumundadırlar. Aldıkları bu kararların güvenilirliği ise, elde ettikleri sayısal verilerin doğruluğuna ve güvenilirliğine bağlıdır. Bu güvenilir verileri onlara sağlayacak disiplinin adı ise "muhasabe disiplini" dir.

Muhasabe disiplini; gerçek, şeffaf ve kanunlara uygun olarak hazırlanmış belgelerle başlayan, belgelerden defterlere (yevmiye ve büyük defterlere) işlenen, defterlerden mali tablolara, mali tablolardan yıllık raporlara aktarılan ve kullanıcıların bilgisine sunulan bir süreç, olarak tanımlanabilir.

Bu sürecin sağlıklı işlemesi ise doğru kararların alınabilmesi için gereklidir. Süreç içerisinde, işletmenin finansal tabloları üzerinde yapılacak herhangi bir tahrifat, tüm muhasabe sürecine işleyerek sonuçlara yansıtacak, bu kapsamda kullanıcıların alacakları kararları da olumsuz yönde etkileyecektir.

Finansal tablolarda yapılacak her türlü tahrifat, olumsuz bir durum içermekle birlikte, yapılacak tahrifatın büyüklüğünün "kasıt" unsuruyla da doğrudan bir ilişkisi bulunmaktadır. Finansal tabloların yanlış beyan edilmesi dikkatsizliğe, yanlış yoruma, bilinçsizliğe, kısacası kasıtsızlığa dayanıyorsa "hata"; eğer kâr-zarara intikal ettirme, finansal tabloları olduğundan farklı gösterme, yeni ortaklar bulma, zimmete geçirme gibi kasıt unsuru taşıyorsa "hile" kavramı ortaya çıkmaktadır.

Hem hata hem de hile, şüphesiz ki işletmeye zarar vermekte, işletmenin finansal durumunu olduğundan farklı göstermektedir. Ancak, hileler isteyerek yapıldığı, kötü niyet içerdiği, genellikle zimmeti gizlediği için işletmenin yalnızca ortaklarına değil, tüm finansal tablo kullanıcılarına, yani tüm işletme ilgililerine zarar vermektedir. Çünkü hile yapılırken, tüm kullanıcıların bu hile yapılan eylemi “gerçek” zannetmesi istenmekte, bu nedenle de finansal tablolarda beyan edilen unsurun belgeler düzenleyerek de ispat edilmiş olması gerekmektedir.

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'ndan (SPKn) yetki alarak, kendisine tabi halka açık işletmelere hem hata hem de hile sebebiyle “İdari Para Cezası” düzenlemektedir. Ancak, tahmin edileceği gibi, bulunulacak yanlış beyanda kasıt unsuru, yani hileli işlem söz konusuysa, vereceği para cezasının miktarı artmakla kalmayacak, aynı zamanda birtakım işlem yasakları da beraberinde gelecektir.

Konuyla ilgili olarak Şensoy (2013) tarafından yapılan çalışmada, 6362 Sayılı SPKn' da manipülasyon ve piyasa dolandırıcılığı suçu tanımlanmış ve bunların önlenmesi için SPK tarafından getirilen yaptırımlardan bahsedilmiş; Alpaslan ve Hakesever (2013) tarafından yapılan çalışmada, mali tabloların bağımsız denetiminde kalite güvence sistemi için yapılan düzenlemeler, yaptırımlar ve idari para cezaları ele alınmış; Güçlü ve Kılıç (2014) tarafından yapılan çalışmada, SPK'nın 2006-2013 yılları arasında, payları BIST (Borsa İstanbul)'te işlem gören şirketlere uyguladığı idari para cezası ve 19 farklı tebliğ ile 19 farklı SPK tarafından alınan karara aykırılık, 1 adet 6362 Sayılı SPKn hükmüne aykırılık, muhasebe ilkelerine aykırılık ve SPK tarafından çıkarılan özel durum açıklama rehberine aykırılık nedeniyle hisseleri BIST'te işlem gören şirketlere “idari para cezası” uyguladığı tespit edilmiş; Dayan (2014) tarafından yapılan çalışmada ise, 2499 Sayılı eski SPKn' den 6362 Sayılı yeni SPKn' ye geçiş süreci ve iki kanunun, hileli işlemler ve manipülasyonların önlenmesi amacıyla alınacak tedbirler ve idari para cezaları yönünden kıyaslanması söz konusu olmuş; İliman ve Tekeli (2016) tarafından yapılan çalışmada, Türkiye' deki düzenleyici ve denetleyici kurumların idari para cezaları verme yetkilerinin hukuki boyutu tartışılmıştır.

Çalışmamızda ise, hata ve hilelerin önüne geçmek amacıyla Sermaye Piyasası Kanunu' na (SPKn) tabi olan halka açık şirketlere, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından verilen Ocak 2017-Temmuz 2017 dönemine ait idari para cezaları ve bu cezaların hangi tür şirketlere ve hangi nedenlerden (hata mı, yoksa hile mi) dolayı verildiğinin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bunun yanında, öncelikle hata ve hilenin teorik çerçevesi açıklanmış, sonrasında ise SPK' nın hata ve hileler için düzenlemiş olduğu idari para cezası yetkisinden bahsedilmiş, bu para cezalarının verildiği SPK' ya tabi işletmelerin hangileri olduğu ve daha çok hangi hata ve hileler nedeniyle işletmelere verildiği üzerinde durulmuştur. Bu analiz yapılırken,

ceza alan işletmelerin ve işletme yöneticilerinin isimleri, itibarlarına zarar vermemek amacıyla açıklanmamış, yalnızca genel tespitler yapılmıştır.

2. HATA VE HİLE KAVRAMI

2.1. Hata ve Hilenin Ayrımı

Hata, istemeden, yani kasıtsız olarak yapılan yanlışlıklarken; hile ise, Türk Dil Kurumu sözlüğünde, “birini aldatmak, yanıltmak için yapılan düzen” olarak tanımlanmaktadır.

Muhasebedeki hile kavramı ise, SPK’ nın yapmış olduğu tanıma göre, “bir işletmede yer alan üst yönetim, yöneticiler, çalışanlar ve üçüncü şahısların kasıtlı olarak, adil ve yasal olmayan bir menfaat sağlama amacı ile aldatıcı davranışlarda bulunmaları”dır (SPK, 2006: 25).

Hatalar genellikle, kötü niyet barındırmadığı ve dikkatsizlikle yapıldığından, “mali tablolar” da görülürken; hileler, işletmenin denetçilerinin denetim esnasında incelemesi ihtimalinin de hesaplanması nedeniyle, “belgeler” üzerinde yapılır.

Ayrıca hatalar, çoğunlukla tekrarlanmaz; ancak hileler yapıldığında, mutlaka kusurun kapatılması için, hileli hesabın başka hesaplara aktarılması gerekmektedir. Dolayısıyla, hileler tekrarlanır niteliktedir.

Hatalar, bilgisizlikten, dikkat eksikliğinden yapılabilmekte ve hatanın altında yatan özel bir neden bulunmamaktadır. Bazen belgelerden kayıtlara aktarılırken tutarda yapılan hata, bazen belgenin tarihinde yapılan hata, bazen seri ve sıra numarası yazılırken yapılan hata, söz konusu olmaktadır. Bu nedenle, hata ister nitel olsun, isterse nicel, isteyerek yapılmamakta ve bu işlemi, işletmenin “muhasebe personeli” gerçekleştirmektedir.

Bunun yanında, hile bilinçli yapıldığından ve altında kötü niyet barındırdığından, “yöneticiler, çalışanlar, satıcılar, müşteriler” tarafından farklı şekillerde ve niyetlerde yapılmaktadır.

Çalışmamızda, SPK’ nın “idari para cezası” verdiği kişiler, işletmelerin hem tüzel kişiliği ve hem de işletme yöneticileri olduğundan, burada yalnızca işletme yönetiminin yaptığı hileler üzerinde durulması uygundur.

2.2. Hile Yapanlar: Yöneticiler

İşletme yönetimi, üç nedenden dolayı hile yapmaya girişebilirler:

- Kârı yüksek göstererek, primini artırmak ve konumunu sağlamlaştırmak: İşletme yöneticileri yönetim görevlerinden dolayı, işletmelerinden prim veya kârdan pay almaktadırlar. Bu durumda kâr ne kadar yüksek olursa, o oranda prim ya da kârdan pay alacaklardır.

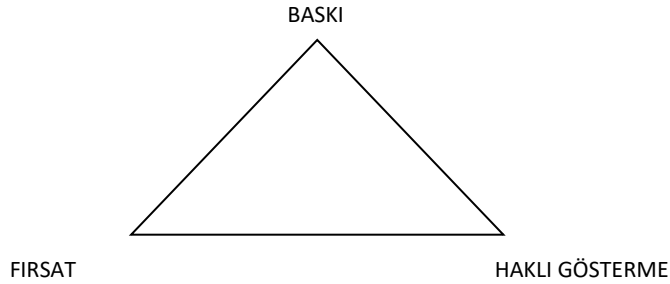
Dolayısıyla, kârı yüksek göstermek, elde edecekleri kazancı da artıracaktır. Bunun yanı sıra, özellikle halka açık işletmelerde yeni ortaklar bulabilmek amacıyla da işletme yöneticileri kârı yüksek gösterme eğilimine girmektedirler.

- Kârı düşük göstererek, işletmenin vergisini düşük ödemek ve işletme sahiplerinin dikkatini çekmek: İşletme tepe yönetimi, genellikle işletme sahip ya da ortaklarından oluşmaktaysa da, işletme yöneticilerinin tamamı, işletme ortaklarından oluşmamaktadır. Örneğin, bir yönetim kurulu başkanı, aynı zamanda muhasebe müdürü, muhasebe şefi, insan kaynakları yöneticisi olamaz. Burada bahsettiğimiz muhasebe müdürü de, işletme yöneticisidir. Dolayısıyla, her zaman daha çok vergi vermeyi göze alarak prim almak amacıyla hile yapılmamakta; bazı durumlarda işletmenin daha az vergi vermesi sağlanarak da hile yapılabilmektedir. Genellikle, giderlerin şişirilip gelirlerin olduğundan daha az gösterilmesiyle bu işlem gerçekleştirilmektedir.
- İşletme varlıklarını zimmetine geçirmek.

Yönetim tarafından yapılan hileler, genellikle “kişisel kullanım için alma, çıkar çatışması, harcama kayıtları, kârdan hisse alma, gereksiz harcamalar, yanlış finansal tablolar, kredi kartı hileleri, satış ve bilgileri saptırma” şeklinde gerçekleşmektedir (Güredin, 2007: 135).

2.3. Hile Yapma Nedenleri

Hile yapma nedenleri, “baskı, fırsat ve haklı gösterme” olarak Donald Cressey tarafından 1973'te *hile üçgeni* adıyla ortaya konmuştur (ACFE, <http://www.acfe.com/fraud-triangle.aspx>).

Şekil-1: Hile Üçgeni

Kaynak: Turner vd., 2003: 1

Baskı, işletme içinden ya da dışından, kişinin hile yapması yönündeki saldırılar, olarak nitelendirilmekte olup işletme içinden gelen baskılara ilişkin aşağıdaki örnekler verilebilir (Bozkurt, 2009: 66):

- Bir başka çalışma arkadaşının kendisini hileye ortak etmek istemesi,
- Aynı işi yapmalarına rağmen, çalışma arkadaşlarının daha yüksek ücret/maaş alıyor olmasının, çalışmada meydana getirdiği hırs,
- İşletme yönetiminin, kâr yükselmediği takdirde, çalışanlara prim ya da ücret ödemelerinin yapılamayacağını duyurması,
- İşletme yönetiminden, verginin yüksek çıkmamasına ilişkin, muhasebe departmanına yaptığı baskılar.

İşletme dışından gelen baskılar ise genel olarak şöyle özetlenebilir:

- Kişinin, ailesini daha rahat yaşatma isteği,
- Kişinin alkol, kumar gibi pahalı düşkünlüklerinin olması (Çelik, 2010: 24),
- Sağlık harcamalarının yüksek tutarda olması,
- Kişinin, hile yaparak yüksek hayat standartlarında yaşadığını bildiği kişilerin çevresinde var olması ve bu kişilerin, işletme yönetimi tarafından yakalanmamış olması.

“Bir işletmede, iç kontrol sisteminin zayıf olması ya da hiç olmaması, ‘etik’ kavramına işletmenin ve işletme çalışanlarının yanlış bakış açısı, yapılan hileler nedeniyle verilecek cezaların yetersizliği, üst yönetimin işletme çalışanlarını değerlendirme konusundaki yetersizliği, işletmenin iç denetiminin olmaması” gibi nedenler, hilenin oluşmasına neden olan fırsatlardır, denebilir (Bozkurt, 2009: 66). **Fırsat** ise, “iç kontrol sisteminin etkin olmadığı durumlarda, kişilerin hile yapabilmek için sahip oldukları uygun zaman” olarak tanımlanabilir.

Yapılan hemen her hilede, hileyi yapan kişinin kendince **haklı** olduğunu düşündüğü **sebepleri** bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle çalışan; hile eylemi ile elde ettiği bedeli, işverenin kendisine borçlu olduğu konusunda kendini ikna etmektedir (KPMG, 2009: 15).

Bu durumlarda hile yapan kişi yakalandığı takdirde, genellikle “aldığı maaş/ücretin yetmediğini”, “çocuğunun hastalığı nedeniyle ilaç parası bulmak için hile yaptığını”, “bu parayı hak ettiğini ve bunun hırsızlık olmadığını”, bunun yanında “başkalarının da hile yaptığını ama yakalanmadığını”, “kaç senedir kendisine zam verilmediğini ve bu nedenle bu parayı hak ettiğini” beyan etmektedirler (Akyel, 2009: 39; Bozkurt, 2009: 66)

Anlatıldığı şekliyle, hile üçgeninin unsurları birbiriyle yakından ilişkilidir. Hile yapan kişinin, üzerinde hissettiği “baskı” ne kadar güçlüyse ve işletmenin iç kontrol sistemi ne kadar “fırsat” yaratıyorsa; kişinin kendini “haklı görme” eğilimi de o kadar yüksek olmaktadır (Öztürk, 2015: 31).

3. SPK' NİN HATA VE HİLEYİ ÖNLEMELİK İÇİN BAŞVURDUĞU YÖNTEM: İDARİ PARA CEZALARI

3.1. SPK' ya İdari Para Cezası' nın Verilme Yetkisi

Uygulama kısmında, SPK' ya tabi işletmelerin gerçekleştirdiği hata ve hile sayılabilecek usulsüzlükler incelenmiş ve SPK' nın bu konuda getirdiği çözümlerden biri olan “İdari Para Cezası” ele alınmıştır.

Bilindiği gibi, SPK' ya tabi şirketler (www.spk.gov.tr);

- Halka Açık Anonim Şirketler
- Bankalar
- Aracı Kurumlar
- Portföy Yönetim Şirketleri
- Gayrimenkul Değerleme Şirketleri
- Derecelendirme Kuruluşları
- Yatırım Fonları
- Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıkları
- Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları
- Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları
- Bağımsız Denetim Kuruluşları
- Portföy Saklama Kuruluşları'dır.

Yukarıda belirtilen, SPK' ya tabi kuruluşların yapacakları hata ve hileler nedeniyle, SPK' ya “02.04.2014 tarih ve 28960 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren; söz konusu organları, komiteleri, görev ve yetkileri, gelirleri, giderleri, üyeleri ve üyelik esasları, disiplin cezaları ve çalışma ilke ve esaslarına ilişkin hususlar belirlenmekle birlikte, ilk defa; ‘birliğe, üyelerin ilan ve reklamlarında uyacakları esasları tespit etme, ihbar ve şikâyetlere bağlı olarak bu esaslara aykırılık tespit edilmesi halinde disiplin cezası ve idari para cezası verebilmesi yetkisi’ tanınmıştır (<http://www.spk.gov.tr/Duyuru/Goster/20140402/0>).

Bu yetkiyle, uygulamada, SPK' nın hata ve hilelerin her ikisi için de ayrı ayrı idari para cezası uyguladığı bilinmektedir. Ancak, tahmin edileceği gibi, hileler kasıtlı yapıldığından ve kişileri yanıltma girişimi gerektirdiği ve

mali tablolara daha büyük zararlar olarak yansıtacağından, daha yüksek idari para cezalarına sebebiyet vermekle birlikte, bu eylemi gerçekleştiren SPK' ya tabi işletmelerin, bazı işlem yasakları almalarına da neden olmaktadır.

6362 Sayılı Kanun (SPKn), 6. Kısım' da “İdari Para Cezası Gerektiren Fiiller” e yer verilmiştir. Buna göre, Kanununun 103. maddesinde, “İdari Para Cezaları” aşağıdaki şekilde açıklanmıştır:

- Bu Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket eden kişilere Kurul tarafından yirmi bin Türk Lirasından iki yüz elli bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Ancak, yükümlülüğe aykırılık dolayısıyla menfaat temin edilmiş olması hâlinde verilecek idari para cezasının miktarı bu menfaatin iki katından az olamaz (6362 SPKn, md. 103, 1.fıkra, <http://mevzuat.spk.gov.tr/>).
- Birinci fıkradaki yükümlülüklerle aykırı hareket eden kişinin bir özel hukuk tüzel kişinin organ veya temsilcisi olması veya organ veya temsilcisi olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi olması hâlinde, ayrıca tüzel kişi hakkında da birinci fıkra hükmüne göre idari para cezası verilir. Aykırılığın, temsilcisi olunan veya adına hareket edilen tüzel kişinin zararına bir sonuç doğurması hâlinde, tüzel kişiye idari para cezası verilmez (6362 SPKn, md. 103, 2. fıkra, <http://mevzuat.spk.gov.tr/>).
- Halka açık ortaklıklar ve kolektif yatırım kuruluşları ile bunların iştirak ve bağlı ortaklıklarının, esas sözleşmeleri veya iç tüzükleri çerçevesinde basiretli ve dürüst bir tacir olarak veya piyasa teamülleri uyarınca kârlarını ya da malvarlıklarını korumak veya artırmak için yapmaları beklenen faaliyetleri yapmamaları yoluyla ilişkili oldukları gerçek veya tüzel kişilerin kârlarının ya da malvarlıklarının artmasının sağlanması hâlinde ilgili tüzel kişiye Kurul tarafından yirmi bin Türk Lirasından iki yüz elli bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Ancak, verilecek idari para cezasının miktarı elde edilen menfaatin iki katından az olamaz (6362 SPKn, md. 103, <http://mevzuat.spk.gov.tr/>).

Aynı Kanununun 104. maddesinde ise, “Piyasa Bozucu Eylemler” den aşağıdaki şekilde bahsedilmiştir:

- Makul bir ekonomik veya finansal gerekçeyle açıklanamayan, borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasaların güven, açıklık ve istikrar içinde çalışmasını bozacak nitelikteki eylem ve işlemler, bir suç oluşturmadığı takdirde, piyasa bozucu nitelikte eylem sayılır. Kurulca belirlenen piyasa bozucu eylemleri gerçekleştiren kişilere

Kurul tarafından yirmi bin Türk Lirasından beş yüz bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Ancak, bu suretle menfaat temin edilmiş olması hâlinde verilecek idari para cezasının miktarı bu menfaatin iki katından az olamaz (6362 SPKn, md. 104, <http://mevzuat.spk.gov.tr/>).

Yine, 6362 Sayılı Kanun'un 112. maddesinde ise hile eylemlerine aşağıdaki şekilde yer verilmiştir:

- Kasıtlı olarak;
 - a. Kanunen tutmakla yükümlü oldukları defter ve kayıtları usulüne uygun tutmayanlar,
 - b. Saklamakla yükümlü oldukları defter ve belgeleri kanuni süresince saklamayanlar, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar. (SPKn, md. 112, <http://mevzuat.spk.gov.tr/>)
- Kasıtlı olarak;
 - a. Finansal tablo ve raporları gerçeği yansıtmayan şekilde düzenleyenler,
 - b. Gerçeğe aykırı hesap açanlar,
 - c. Kayıtlarda her türlü muhasebe hilesi yapanlar,
 - d. Yanlış veya yanıltıcı bağımsız denetim ve değerlendirme raporu düzenleyenler ile düzenlenmesini sağlayan ihraççıların sorumlu yönetim kurulu üyeleri veya sorumlu yöneticileri, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre cezalandırılır. Ancak, özel belgede sahtecilik suçundan dolayı cezaya hükmedebilmek için, sahte belgenin kullanılmış olması şartı aranmaz (SPKn, md. 112, <http://mevzuat.spk.gov.tr/>).
- Yatırım kuruluşları ile bu Kanunun Üçüncü Kısımının Dördüncü Bölümünde yer alan kurumlar, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 244' üncü maddesinde tanımlanan sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme suçu açısından banka veya kredi kurumu sayılacağı belirtilmiştir (5237 TCK, md. 244, <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html>; 6362 SPKn, md. 112, <http://mevzuat.spk.gov.tr/>).

3.2. Uygulama: İdari Para Cezası Verilen Kurumların İncelenmesi

Uygulamanın amacı, hata ve hilelerin önüne geçmek amacıyla halka açık şirketlere, SPK tarafından verilen idari para cezaları ve bu cezaların hangi sektördeki şirketlere ve hangi nedenle verildiğinin incelenmesidir.

SPK’ nın belirtilen kanun maddelerine dayanarak verdiği idari para cezaları, “Haftalık Bültenler” kısmında, “şirketler” ve “şahıslar” olarak iki kısımda ayrı ayrı düzenlenmiştir. Edinilen bilgiler için, <http://www.spk.gov.tr/apps/haftalikbulten/> adresinden 06.01.2017 ve 28.07.2017 tarihleri arasında yayınlanan 27 adet “SPK Haftalık Bülteni”nden ve yalnızca “idari para cezaları” kısmından faydalanılmış ve Tablo-1, Tablo-2 ve Tablo-3 tarafımızca oluşturulmuştur.

Şirketler ve şirkette hata ya da hileye sebep olan yönetim kurulu üyeleri ayrı ayrı cezalandırıldığından, Tablo-1’ de şirketlerin türlerine göre aldıkları ceza tutarları, Tablo-2’ de aldıkları cezaların nedenleri ve Tablo-3’ te de, bu şirketlerde çalışan ya da şirket yöneticilerinin, Tablo-1’ deki şirket eylemleri ile ilgili olmak koşuluyla, şirketten ayrı olarak almış oldukları kişisel cezalara yer verilmiştir.

Analiz kısmında, itibarlarını zedelememek amacıyla, kesinlikle şirketlerin ve yönetim kurulu üyelerinin adlarına yer verilmemiştir. Yalnızca, genel olarak inceleme yapılmış ve hangi SPK’ ya tabi şirket türünün, genel olarak hangi eylemlerden ceza aldığı üzerinde durulmuştur.

Çalışmamızın ilk kısıtı, yalnızca 2017 yılının Ocak-Temmuz dönemine ait 6 aylık bilgilerinin incelenmiş olmasıdır. İkinci kısıtı ise, şirketlerin yapmış oldukları yanlış beyanlarda “kasıt” olup olmadığının tarafımızca bilinmemesidir. Bu nedenle, analizlerde SPK’ nın “bilerek yanıltıcı bilgi verme, yatırımcılara bilerek yanlış yol gösterme, kanun hükümlerine bilerek uymama, kamuya bilerek açıklama yapmama” gibi ifadelerin HİLE kategorisine; bunun dışındaki ifadelerinse (kasıt olup olmadığı bilinmeyeceğinden) DİĞER kategorisine konmasının, tarafımızca daha doğru olacağı düşünülmektedir.

Tablo-1’ deki şirketler, SPK’ ya tabi olan “Halka Açık Şirketler, Bağımsız Denetim Şirketleri, Kuyumculuk (Kıymetli Madenler) Şirketleri, Ulusal Gazeteler, Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları, Menkul Kıymetler vd.” olarak ayrıma tabi tutulmuştur. Ve şirketler, her ne kadar “Halka Açık Şirketler” sınıfına girmiş olsa da, sektörüne göre incelemek amacıyla, tekrar ayrıma tabi tutulmasında yarar görülmüştür (Yatırım Holding, Tekstil, Gıda, Tüketim gibi).

Tablo-1: 2017 yılı SPK' nın, Kendisine Tabi Şirketlerine Verdiği İdari Para Cezaları

SPK' YA TABİ (CEZA KESİLEN) ŞİRKET TÜRÜ	CEZA KESİLEN ŞİRKET SAYISI	CEZANIN KESİLME NEDENİ VE TUTARI		CEZALARIN TOPLAM TUTARI
		DİĞER	HİLE	
Yatırım Holding	8 şirket	DİĞER	1.091.637 TL	3.358.655 TL
		HİLE	2.267.018 TL	
Bağımsız Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik	8 şirket	DİĞER	203.364 TL	1.257.602 TL
		HİLE	1.054.238 TL	
Menkul Değerler	22 şirket	DİĞER	2.327.268 TL	3.716.548 TL
		HİLE	1.389.280 TL	
Kuyumculuk	2 şirket	DİĞER	358.238 TL	975.054 TL
		HİLE	616.816 TL	
Tekstil	2 şirket	DİĞER	338.637 TL	338.637 TL
		HİLE	----	
Gıda	4 şirket	DİĞER	777.685 TL	845.153 TL
		HİLE	67.468 TL	
Gazetecilik	2 şirket	DİĞER	840.273 TL	976.199 TL
		HİLE	135.926 TL	
Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı	2 şirket	DİĞER	48.456 TL	48.456 TL
		HİLE	----	
Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık	6 şirket	DİĞER	66.827 TL	170.265 TL
		HİLE	103.438 TL	
Portföy Yönetimi	2 şirket	DİĞER	22.047 TL	71.391 TL
		HİLE	49.344 TL	
Tüketim Ürünleri Pazarlama	1 şirket	DİĞER	78.147 TL	78.147 TL
		HİLE	---	
TOPLAM	59 ŞİRKET			11.836.107 TL

Tablo-1' e bakıldığında, 06.01.2017 ve 28.07.2017 tarihleri arasında, SPK' nın toplam olarak idari para cezası verdiği şirket sayısı 59 ve toplam ceza tutarı ise 11.836.107 TL' dir. Bu rakamın, yaklaşık %60' ını Yatırım Holding ve Menkul Değerler eşit şekilde paylaşmaktadır. Ancak Menkul Değerlerdeki şirket sayısının 22 ve Yatırım Holdingdeki şirket sayısının 8 olması, verilen ceza tutarlarının şirketler arasında dengeli olmadığını düşündürmektedir. Hemen açıklama yapmakta yarar vardır ki, Yatırım Holdinglerin cezaları şirket adına; Menkul Değerlerdeki cezalar, şirketle beraber, şirket çalışanlarına da kesilmiştir (broker vb.). Tablo-3' te de, şirket çalışanları adına kesilen cezalar yer almaktadır. Bu da, kesilen cezalar arasındaki uyumsuzluğun nedenidir.

Tablo-1' deki bilgilerden yola çıkılarak, Yatırım Holdingler içerisindeki bir şirketin iki ayrı usulsüzlük nedeniyle, toplamda 701.474 TL ceza alması söz

konusu olmaktadır (ismi açıklanamadığı için, burada ek bilgi olarak verilmiştir). Ayrıca yine ismi açıklanamayan Yatırım Holdingler içerisindeki bir başka şirketin, dört ayrı usulsüzlükten 208.392 TL idari para cezası aldığı bilinmektedir. İlginç olan bir diğer durum ise, sadece bir adet usulsüzlükle en düşük cezalardan birini (52.098 TL) alan bir Yatırım Holdingin aynı zamanda, 3 ay süreyle “internetten emir alma ve brüt takas işlemleri yapma yasağı” nı da almış olan tek Yatırım Holding A.Ş. olmasıdır.

Cezaların dikkat çekici bir diğer unsuru, 8 adet Bağımsız Denetim Şirketi'nin 1.257.602 TL cezayı almış olmalarıdır. Burada önemli olduğunu düşündüğümüz bir unsur, iki ayrı denetim firmasının aynı SPK'ya tabi şirketi denetlemesi ve her ikisinin de şirket için verdikleri “değerleme raporunu”, Uluslararası Denetim Standartları'na aykırı hazırlaması ve bu nedenle toplamda 539.000 TL ceza almasıdır (Her biri 269.500 TL ceza almıştır).

Tablo-2: Para Cezası Kesilen SPK' ya Tabi Şirketlerin Genel Ceza Alma Nedenleri

ŞİRKET TÜRÜ	GENEL HATA SEBEPLERİ (Diğer)	GENEL HİLE SEBEPLERİ
Yatırım Holding	-Şirket bilgilerinin gecikmeli güncellenmesi -Özel durum açıklamasının gecikmeli yapılması ve tüm bilgileri içermemesi	-Şirketin, kamuya açıklanan davalarındaki gelişmelerin kamuya zamanında açıklanması amacıyla, avukatlarla iletişim kanalının bilerek oluşturulmaması -Şirket tarafından yapılan özel durum açıklamalarının, kasıtlı olarak yanıltıcı olması.
Bağımsız Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik	-Değerleme raporunda hesaplama hataları -Denetim raporunda mesleki özenin gösterilmemesi	-Türkiye Denetim Standartları'na aykırı davranma -Bir A.Ş. tarafından, başka bir şirket paylarının alımında verilen değerlendirme raporunun Uluslararası Denetim Standartları' na bilerek aykırı olması ¹
Menkul Değerler	-Yatırımcılarla yapılan yazışmaların kayıt altına alınmaması -Kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin reklamında, kârda ve zararda müşteri hesaplarının oransal dağılımına yer verilmemesi -Etkin bir iç denetim sisteminin sürdürülmesi hususlarında gerekli tedbirleri almaması	-Yatırımcılara, hakları olmadığını bildikleri halde, yönlendirici yorum ve tavsiyelerde bulunulması -Kaldıraçlı alım-satım işlemlerinde kaldıraç oranını, tarafların onayını almadan değiştirmeleri -Kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin düzenlemelere aykırı reklam yapılması -SPK 37.4 sayılı ilke kararı ² na, bilerek aykırı davranılması -Yatırımcılara, mutlak getiri ve/veya zarara karşı garanti taahhüdünde bulunamayacağı hükmüne aykırı davranış -İnternet üzerinden emir kabul edilmesi yasağına aykırılık

¹ Aynı şirketi, iki denetim firması denetlemiş ve toplamda, ikisine 539.000 TL ceza kesilmiştir.

² Kurul'un İ-SPK. 37.4 (15.07.2016 tarihli ve 22/802 s.k.) sayılı İlke Kararı: Aracı kurumların kaldıraçlı alım satım işlemleri ve promosyon kampanyalarına ilişkin olarak; a) Aracı kurumların müşterileri için kaldıraçlı alım satım işlemleri ve/veya fark kontratlarına yönelik olarak işbu Karar tarihi itibarıyla promosyon kampanyalarına benzer nitelikte uygulamalarda bulunamayacaklarına, b) Kurulumuzun belge kayıt düzenlemelerinde yer alan esaslara uygun olarak kaydı tutulmakta olan müşteri şikayetlerinin çözülmesi amacıyla müşteri hesaplarına yapılan iadelerin (a) bendi ile III-39.1 sayılı "Yatırım Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğ" in 56 ncı maddesinin (j) bendi kapsamında değerlendirilmemesine, c) Bu karar tarihi öncesinde yürütülmeye başlamış ve bitirilmeye başlanmış olan kaldıraçlı alım satım işlemleri ve/veya fark kontratlarına yönelik (a) bendinde belirtilen promosyon kampanyaları sona erene kadar halihazırda kampanyaya katılım sağlamış olan müşteriler için söz konusu kampanyaların kampanya şartları çerçevesinde devam ettirilebilmesine, d) Bu karar tarihi öncesinde yürütülmeye başlamış ancak bitirilmeye başlanmayan kaldıraçlı alım satım işlemleri ve/veya fark kontratlarına yönelik (a) bendinde belirtilen promosyon kampanyalarının müşteri mağduriyetine yol açmayacak şekilde en geç 31.12.2016 tarihi itibarıyla sonlandırılmasına, e) Bu Kararın uygulanması için önceden başlamış promosyon kampanyalarına ilişkin yukarıda belirlenmiş geçiş hükümlerinin uygulanmasında ilgili kampanyaların özelliklerine bağlı olarak ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesine karar verilmiştir.

Tablo-2’de, kendilerine SPK tarafından idari para cezası verilen şirketlerin, cezayı alma nedenleri verilmiştir. Tarafımızdan, cezaların nedenleri kategorilendirilmiştir. Daha önce de belirtildiği üzere, “bilerek, isteyerek” ifadeleri “hile” kategorisinde; bunun dışındaki nedenler de kasıt unsurunun olup olmadığı tarafımızca tespit edilemediğinden ötürü, “hata ya da diğer” kategorisinde gösterilmiştir.

Tablo-2’ de belirtilen hata ve hileler arasındaki temel ayrım, dikkat edileceği gibi, “bilinçli olarak yapma ya da yapmama ve aykırı davranışlar” şeklinde olmaktadır.

Ayrıca, yukarıdaki şirketlerden 1 Yatırım Holding, 1 Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı olmak üzere 2 şirket, belirli konularda 3’er ay işlem yasağı almıştır. Bu konular, Yatırım Holding için “internetten emir alma ve brüt takas yasağı”; Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı için “internetten emir alma, brüt takas, açığa satış ve kredili satış yasakları” dır.

Tablo-3’ te, Tablo-1’ de gösterilen SPK’ ya tabi şirketlerin yönetim kurulu üyelerinin, Tablo-2’ de gösterilen nedenlerle yapmış oldukları eylemler için şahsi olarak aldıkları idari para cezaları belirtilmektedir.

Tablo-3: İdari Para Cezası Alan Şirketlerdeki Çalışanların Şahsen Aldıkları İdari Para Cezaları

Şirket Türü	Yönetim Kurulu Üyeleri	Toplam İdari Para Cezası
Teskitil	3	78.147 TL
Bağımsız Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik	1	52.098 TL
Gıda	3	90.199 TL
Menkul Değerler	4	1.277.229,82 TL

Tablo-1’ de açıklandığı üzere, 22 adet Menkul Değerler şirketinin, 8 adet Yatırım Holding şirketi ile yaklaşık olarak aynı rakamlarla ceza aldıkları gözlenmiştir. Ancak, bu şirketlerdeki yönetim kurulu üyelerinin aldıkları cezalara ayrı olarak bakıldığında, bu durumun nedeni anlaşılmaktadır. Yatırım Holdingler, bu cezaları yalnızca şirket olarak almış ve Menkul Değerler ise “çalışanların/yöneticilerin yatırımcıları bilerek yanıltmaları” nedeniyle, şirket olarak aldıkları cezaya ilaveten, şahsen ceza aldıkları görülmüştür. Ayrıca bu cezaları yalnızca 4 kişi almasına rağmen, ceza tutarı 1.277.229,82 TL ile rekor seviyede olmuştur.

4.SONUÇ

Kâr elde etmek, elde edilen kârı artırarak sermayeye ilave etmek ve bu yolla büyümek, bunun yanında imajını artırmak gibi amaçları olan ve bunu ancak topluma hizmet ederek gerçekleştirmekte olan işletmelerin, finansal

tablolarıyla ilgilenen kişi ve kurumlara bilgi sağlayabilmesinin ön koşulu, muhasebe disiplininin ortaya koyduğu sayısal verilerdir.

Muhasebe disiplini, işletmelerin belgeler aracılığıyla topladığı bilgileri, mali tablolara aktarmak ve bu mali tabloları çeşitli şekillerde analiz ederek yorumlamak ve yorumladığı bilgileri yıllarında raporlamak amacıyla olan ve bu şekilde, bilgileri kullanıcılara ulaştıran disiplinin adıdır.

Şüphesiz ki, muhasebe disiplininin sağlamış olduğu veriler, kullanıcıların kararlarında etkili olacağından; bu sayısal verilerin sağlıklı, gerçek belgelere ve kayıtlara dayanılarak oluşturulması karar alıcılar için hayati önem taşımaktadır. Diğer bir ifade ile işletme ilgililerinin doğru kararlar alabilmesi, doğru şekilde tutulmuş kayıtlara ve doğru şekilde hazırlanmış raporlara dayanmaktadır. Doğru raporlar ise, kanunların ve ilgili mevzuatların izin verdiği ölçüden sapmayan, dürüst işletme çalışanları ve yöneticiler tarafından gerçekleştirilmektedir.

Her zaman dürüst işletme çalışanlarıyla karşı karşıya olunamayacağı gibi, dürüst olmayan işletme yöneticisi, hatta denetçisiyle de karşılaşmaktadır. Bu kişilerin, kanunların izin vermediği, üçüncü kişileri yanıltmak amacıyla yaptıkları her türlü muhasebe tahrifatı “hile” olarak adlandırılmaktadır.

Ancak, hata ve hileyi ayıran fark, bilindiği üzere “kasıt” unsurunun var olup olmadığı ile ilgilidir. Hem hata, hem de hile istenmeyen bir durum olsa da, şüphesiz ki, hilenin etkileri (nasıl yapılmış olunursa olsun), hataya göre çok daha büyük zararlarla mali tablolara yansıtacak, işletme ilgililerinin karar alma sürecinde yanılmalarına neden olacaktır.

Hilelere ve hatalara önlem alınması için SPK, uygulamada birtakım düzenlemelere gitmiş; kendisine tabi halka açık işletmelerin, bankaların, yatırım fonlarının, yatırım ortaklıklarının, bağımsız denetim firmalarının vd. nin yaptıkları ve ileride yapacakları hilelerin ve dikkatsizlik nedeniyle yapmış ve yapacak oldukları hataların önüne geçmek amacıyla, 02.04.2014 tarih ve 28960 sayılı Resmi Gazete ile yürürlüğe girerek kendisine verilen yetkiyle, düzenlemiş olduğu “İdari Para Cezaları” uygulamasını başlatmış bulunmaktadır.

SPK bu cezaları, hem hata, hem de hileleri önlemek için gerçekleştirse de, hileye düzenlediği cezalar, hataya oranla çok yüksek meblağlardadır. Fakat SPK, yapılan usulsüzlüklerin bazı durumlarda, kasıtlı mı, yoksa kasıtsız mı olduğunu tespit edemediğinden, açıklamalar kısmında, bu davranışın hatadan mı, yoksa hileden mi kaynaklandığını doğrudan beyan etmemektedir. Yalnızca, bazen “bilinçli açıklamama, kasıtlı olarak gecikmeli işlem yapma” gibi ifadelerle yer vermektedir.

Çalışmamızda, SPK’ ya tabi işletmelere, SPK’ nın vermiş olduğu idari para cezaları ve bu cezaların nedenleri incelenmeye çalışılmıştır. SPK’ nın verdiği cezalar, SPK’ nın Haftalık Bültenler kısmında, “şirketler” ve

“şahıslar” olarak iki kısımda ayrı ayrı düzenlenmiştir. Alınan bilgiler, 06.01.2017 ve 28.07.2017 tarihleri arasında yayınlanan 27 adet SPK haftalık bülteninden alınarak tablo haline getirilmiştir. Şirketler ve şirkette hata ya da hileye sebep olan yönetim kurulu üyeleri ayrı ayrı cezalandırılmıştır.

Toplamda 59 şirketin 11.836.107 TL’ lik ceza alması söz konusu olmuş, bu cezanın 7.075.203 TL’lik kısmının Menkul Değerler ve Yatırım Holdingler tarafından alındığı tespit edilmiştir. Ancak 8 adet Yatırım Holdingin aldığı 3.358.655 TL ceza yalnızca şirketin tüzel kişiliğine verilmiştir. Bunun yanında 22 adet Menkul Değerler Şirketinin 3.716.548 TL’ lik cezası şirketlerin tüzel kişiliğine, 1.277.229,82 TL ise 4 adet yönetim kurulu üyesine ayrı olarak kesilmiştir.

Çalışmada bahsedilen idari para cezalarının miktarının yüksek ve tatmin edici olduğunu düşünmekle beraber, SPK’ nın;

- Hile yapan şirketleri, basın-yayın organları aracılığıyla kamuoyuna daha etkin şekilde duyurmasının,
- Şirketlerin ya da kişilerin hata mı, yoksa hile mi yaptıklarını belirgin şekilde beyan etmesinin,
- Hile olduğu beyan edilen işletmenin, yalnızca para cezası ve işlem yasağı getirilmesiyle kalmamasının, buna ek denetim mekanizmasının daha etkin seviyelerde yürütmesinin,
- Bağımsız Denetim firmaları gibi, SPK’ nın kendi bünyesinde, yalnızca denetim faaliyetinden sorumlu bir ekip kurmasının, hileyi azaltmak ve hilenin mümkünse önüne geçmek yönünden, faydalı olacağı tarafımızca düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

ACFE, *The fraud triangle*. <<http://www.acfe.com/fraud-triangle.aspx>>, son erişim tarihi: 10.08.2017.

Akyel, N. (2009). *Adli muhasebecilik ve Türkiye’de uygulanabilmesi için altyapı bileşenlerinin mevcut durumu, değerlendirilmesi ve öneriler*, Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Alpaslan, H. İ., Hakesever, Ö. (2013). Türk bağımsız denetim sektöründe kalite güvence sistemi uygulamaları, *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 3(1), 45-69.

Bozkurt, N. (2009). *İşletmelerin kara deliği hile: çalışan hileleri*, Alfa Yayınları, İstanbul.

Çelik, T. (2010). *Muhasebede hata ve hilelerle ilgili muhasebe meslek mensupları üzerinde bir araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dayan, V. (2014). Yeni sermaye piyasası kanunu üzerine bir inceleme, *Uluslararası Yönetim, İktisat ve İşletme Dergisi*, 10(23), 255-266.

Güçlü, F., Kılıç, M. (2014). Sermaye Piyasası Kurulu' nun idari para cezası uygulamalarının ilgili mevzuat açısından incelenmesi. *Business & Management Studies: An International Journal* 2 (3), 308-320.

Güredin, E. (2007). *Denetim ve güvence hizmetleri*, Arıkan Basım Yayım, İstanbul.

İliman, T., Tekeli, R. (2016). Türkiye' deki düzenleyici ve denetleyici kuruluşlar: idari para cezalarının hukuksal zeminlerinin değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 23-36.

KPMG Vergi, Denetim ve Danışmanlık Şirketi (2009). *Türkiye suiistimal önleme ve inceleme bölümü; yöneticilerin bakış açısı ile Türkiye'de suiistimal: riskler, etkiler ve alınması gereken dersler*.

Öztürk, S. (2015). *Muhasebe hileleri ile mücadelede kontrol öz değerlendirmenin rolü ve bir uygulama*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK). (2006). *Sermaye piyasasında bağımsız denetim standartları hakkında tebliğ*.

Sermaye Piyasası Kurulu, *Haftalık bültenler*, <<http://www.spk.gov.tr/apps/haftalikbulten/>>, son erişim tarihi: 04.08.2017.

Şensoy, D. (2013). Manipülasyon; piyasa dolandırıcılığı suçu, uygulanacak tedbirler ve yaptırımlar, *Ankara Barosu Dergisi*, (3), 371-399.

Turner, J. L., Mock, T.J., Srivastava, R. P. (2003). *An Analysis Of The Fraud Triangle*. <https://s3.amazonaws.com/academia.edu/documents/42274858/An_Analysis_of_the_Fraud_Triangle20160207-14055-1dhkxjg.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1502354307&Signature=T3aho32Re7Iesxp0A%2B2EFjLuqyU%3D&resp=on-content-disposition=inline%3B%20filename%3Dan_Analysis_of_the_Fraud_Triangle.pdf>, son erişim tarihi: 10.08.2017.

Türk Dil Kurumu Büyük Sözlüğü.

Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği Statüsüne İlişkin Basın Duyurusu, <<http://www.spk.gov.tr/Duyuru/Goster/20140402/0>>, son erişim tarihi: 13.03.2018.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, Kabul Tarihi: 26.09.2004, <<https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html>>, son erişim tarihi: 14.02.2018.

6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, Kabul Tarihi: 06.12.2012, Yayınlandığı Resmi Gazete: 28513 Sayılı Resmi Gazete, <<http://mevzuat.spk.gov.tr/>>, son erişim tarihi: 14.02.2018.